

La Riverego

Vintro de 1995-96

Esperanto-Societo Kebekia

N° 41°, Jaro 10^a

Televido kaj ni

Giulio Cappa*

Réflexions critiques, sur l'abondance de l'information, son impact délétère sur la démocratie, et le désir mortel des espérantistes de s'annoncer à la télévision. Par un journaliste de la télé italienne...

Male ol oni opinias, la meza nuntempulo estas pli kredema ol mezepokulo. Tiu vivis kun la helpo de kohera monvizio. Onganizita idearo pri la origino kaj celo de la vivo igas la kredantojn nekredemaj antaŭ la eksteraj teorioj, kiuj proponas aliajn interpretojn. Tio ne signifas, ke oni devas nostalgii mezepokon. Sed ni devas serioze konsideri, ke informado hodiaŭ inundas trans ĉiujn bordojn, kaj ke la foresto de firmaj elekto-kriterioj igas kondutojn nedecideblaj kaj kredojn harzardaj. En tia kadro kreiĝas bezono de aŭtoritato, kiun lertuloj rapide ekspluatas. Sekve, tro da informado, aŭ senregula informado, ne favoras la liberon elekti, sed male — aŭtoritatemon.

Ĉiu informa sistemo vere funkcias nur, se ĝi kapablas streki kaj respekti difinitajn limojn. En tribunalo, ĉe proceso, oni fortenas ĉiujn informojn, kiuj ne estas pruvoj. En lernejoj, oni instruas laŭ programoj, kiuj inkluzivas kelkajn temojn kaj nociojn kaj fortenas ĉiujn ceterajn. Eĉ moderna scienco naskiĝis forigante de sia horizonto ĉiujn informojn ne tradukeblajn en

kvantojn kaj mezurojn. En la informa tereno mem, ĵurnalo formiĝas elektante el granda kvanto de sciigoj, kiuj alvenas el novaĵagentejoj, kunlaborantoj, ĉiaj publik-rilataj oficejoj de publikaj aŭ privataj instancoj: la ĵurnalon konsistigas nurlimigita aro da novaĵoj.

La meza
nuntempulo estas
pli kredema
ol mezepokulo.

Demokrato

Oni do povas paradokse aserti, ke scioj kaj konoj, orientitaj por ĉiaj agoj, nur povas fondi el la limigo de informoj. Sed se informado transbordiĝas en mondon ne protektitan de religiaj aŭ ideologiaj vizioj, tiam konsciene-konscie kreiĝas la bezono de gvidilo, aŭ de gvidantoj. Ne nur ŝtata aŭ registara kontrolado, sed ankaŭ eksceso de informoj riskas konduki al aŭtoritata politika sistemo, kiu probable ne similos al jam konataj modeloj de diktaturo. La kroata

filozofo kaj eseisto Predrag Matvejević kreis novan vorton, por priskribi la plej ĝisdatan specon de aŭtoritata ŝtato: **demokrato**, kunmetaĵo de demokratio kaj diktaturo. « Demokrato » estas formala demokratio, kie la civitanoj ne havas veran decido-povon, ĉar kompleksa reprezenta sistemo ĝin malproksimigas kaj rezervas nur al difinitaj homgrupoj. Laŭ Matvejević, post la falo de « socialismo », « demokrato » restas la plej grava risko por ambaŭ, orienta kaj okcidenta, Eŭropoj. Kaj oni povas aldoni, ke televida povo estas perfekta helpilo por la starigo kaj defendo de demokratoj.

Televido kaj Esperanto

Oni ofte revas pri la eblaj rilatoj inter televido kaj Esperanto-movado. Ja pravas tiuj, kiuj asertas, ke profesia reklamado de Esperanto en televido alportus grandan kvanton da novaj

...sekvo...

La Kanada Esperanto-Asocio serĉas novan Libroserviston. Vidu en paĝo 6^a.

En la universitato McGill

Bill Mak

Nouvelles d'un nouveau club d'espéranto, composé d'étudiants de l'Université McGill, à Montréal.

La McGill-Esperanto-Klubo (MEK), fondita antaŭ duon-jaro, nun enhvas pli ol dek membroj. Partoprenis en la

...Televido kaj ni

samideanoj. Tamen, la pozitivaj ecoj de la Esperanto-movado, ĝiaj dimensioj de malgranda, sed vaste etendiĝanta vilaĝo, ĝia ena demokratiĉo de libervoluloj, ne havas grandan ŝancon efike prezentiĝi ĉe televido.

Ĉu ni vere deziras, ke nia malnova grandanima solvo de la komunika problemoj komuniĝu ene de sendiferenciĝanta elektrona kaldrono kaj sekve alprenu kelkajn el ĝiaj kvalitoj? Ĉu ne pli bone ni daŭrigu serioze katakombi, transdonante la zamenhofan juvelon nur de persono al persono, aŭ malkovrante ĝin kiel mirindan aventuron? Mi proponas novan sloganon: *Esperanto, pri ĝi televido ne parolas*. Kiel la plimulto de fundamentaj homaj spertoj, Esperanton oni alprenis ĝis nun en rilatoj de homo al homo, aŭ en medita soleco. Mi vetas, ke en la estonteco tio pruviĝos neantaŭvidita atuto.

* La aŭtoro estas profesia ĵurnalisto ĉe la itala ŝtata televido. [El *Heroldo de Esperanto*, n° 1901, 10^a de februaro de 1995]

komenca kurso sep studentoj. Gratulon al la kvar studentoj, kiuj sukcese finlernis je la fino de novembro! Kaj espereble la lastaj tri daŭrigos iam iel! La membroj de la klubo nun korespondas tutmonde kun aliaj junaj esperantistoj en Nepalo, Japanio, Irano, Bulgario kaj Svedio.

KEJO (Kebekia Esperantista Junulara Organizo) oficiale akceptis kunlabori kun la klubo. La renkontiĝoj de KEJO kaj tiu de la klubo ofte samtempe kaj samloke okazas. Ambaŭ KEJO kaj MEK klopodas oferti al siaj membroj diversajn okazaĵojn ĉu seriozajn (kiel kursojn, diskutrondojn, kunvenojn) ĉu neseriozajn (kiel komunan vespermanĝon, festenon) kaj tiel oni povas bone praktiki sian lingvo-

kapablon. Tamen ankoraŭ abundas krokodilado kaj franca kaj angla!

Espereble la klubo havos venont-jarsian propran oficejon en la universitato, kie membroj povos prunti E-librojn kaj E-gazetojn. La klubo regule starigas budon (jam kvarfoje ĉi-semestre — ni planas unu por la 15^a de januaro 1996) por varbi membrojn kaj disdoni al la publiko informilojn pri la movado. Notu, ke ne nur studentoj bonveniĝas ĉe la klubo. Se vi interesiĝas, bonvolu skribi al: McGill-Esperanto-Klubo, 3480, rue McTavish, Montréal H3A 1X9.

Ni eldonas ankaŭ komput-retan bultenon. Vi povas sendi peton al bbqp@musicb.mcgill.ca.

Mazi en Gondolando

Ameriez-vous apprendre l'espéranto en utilisant une méthode qui comprend deux cassettes vidéo? La librairie espérantiste à Montréal a récemment reçu un exemplaire de ce genre de méthode. Le cours est entièrement en espéranto et comprend également un livret et une cassette audio. Le tout peut être loué pendant un mois pour la somme de 25 \$ (plus 5 \$ de frais d'envoi). Un dépôt, sous la forme d'un chèque de 100 \$ qui vous sera rendu lors du retour de l'ensemble, est requis pour la location. Vous devez donc émettre deux chèques au nom de *Librairie espéranto* (6358-A, rue de Bordeaux, Montréal H2G 2R8). Réservez dès maintenant.

La Riverego (Le fleuve) est publié par la Société québécoise d'espéranto en mars, juin, septembre et décembre. Dépôts légaux: bibliothèques nationales du Canada et du Québec. Premier trimestre 1986. ISSN 0830-9574. Le contenu des articles est sous la responsabilité des auteurs. La reproduction des articles est permise, avec mention obligatoire de la source. Photocopié à 150 exemplaires sur papier recyclé. Gratuit pour les membres de la S.Q.E. Autrement, l'abonnement annuel est de 10 \$.

La Riverego estas eldonata de la Esperanto-Societo Kebekia en marto, junio, septembro kaj decembro. Pri la enhavo de la artikoloj respondecas la aŭtoroj mem. Oni rajtas kopii la artikolojn, kun nepra indiko de la fonto. Fotkopiita 150oble sur reuzpapero. Senpage por la membroj de E.S.K. Por aliaj, la jara abono kostas 10 CAD. UEA-kodo de la Societo: kebk-c.

Échéance pour le prochain numéro / limdato por la venonta numero : 1996.03.01.

Rédacteur / redaktis: Sylvain Auclair. Ont collaboré à ce numéro / kunlaboris al ĉi tiu numero: Suzanne Bolduc, Normand Fleury, Konrad Hinsen kaj Bill Mak. Administrateurs de la S.Q.E. / estraranoj de E.S.K.: Normand Fleury (président / prezidanto), Sylvain Auclair (vice-président / vicprezidanto), Marco Maertens (secrétaire-trésorier / sekretario-kasisto), Jean-Claude Bélanger, Márta Dikman.

Esperanto-Societo Kebekia / Société québécoise d'espéranto

6358-A, rue de Bordeaux

Montréal (Québec) H2G 2R8

Répondeur / telefonrespondilo: (514) 272-0151

Okemo la dua

Konrad Hinsen

La deuxième rencontre automnale d'espéranto s'est tenue à Ludlow (Vermont), du 7 au 9 octobre dernier. Le point de vue d'un participant montréalais.

La sepan de oktobro, matene, aŭto plena je montrealaj esperantistoj haltis antaŭ mia domo, kaj mi engrimpis. Ni forlasis Montrealon kaj turnis nin suden. Post pli-malpli kvin-hora veturado tra la Verdaj Montoj (inkluzive tagmanĝpaŭzon kaj provexplorojn pri la ĝusta vojo) ni atingis la celon: la ripozvilaĝon Okemo apud la urbeto Ludlow en Vermonto (Usono), kiu por tiu longa semajnfino fariĝis parto de Esperantujo.

La belaj, zorge ekipitaj domoj ne plu surprizis min; mi ja estis Okemo-Veterano, ĉeestinte la unuan Aŭtunan Renkontiĝon unu jaron antaŭe. Sed la arboj estis eĉ pli multkoloraj ĉi-jare, laŭdire pro la somera sekeco. Aliflanke la vetero estis iom malpli agrabla, ĉar nebulo kovris la pejzaĝon dum longa tempo. Nu, tio plifaciligis la salutadon de la jam alvenintoj, kiuj estis plejparte en la renkontiĝejo. Ili estis venintaj ĉefe el Montrealo, Otavo, Novjorko kaj Nov-Anglio.

Ankaŭ la programo profitis de la nebulo, ĉar estis pli da partoprenantoj. Por komencantoj oni aranĝis

lingvokurson, por mezniveluloj ekzercigajn diskutrondojn. Kaj tiuj, kiuj ne sentis emon aŭ bezonon je lingva plulernado, povis elekti inter prelegoj kaj diskutoj, kies temaro etendiĝis de toleremo tra perkomputila

La organizinto estis laborinta tiom zorge ke oni eĉ ne rimarkis la organizan laboron.

kaj telepatia komunikado ĝis la historio de la romia imperio. Ankaŭ raporto pri la UK en Finnlando ne mankis. Vespere oni distris sin per muziko aŭ ludoj.

Bonŝance la nebulo malaperis kelkfoje, kaj tio donis okazon por

promenoj en la montaro. Unu partoprenanto vespere eĉ perdis la vojon kaj estis retrovita nur post plurhora serĉado! Al la agrabla etoso kontribuis ankaŭ la loĝado en ses- kaj ok-personaj loĝejoj kaj la komunaj manĝoj tie. Por la dimanĉa vespero estis eĉ organizita komuna manĝo por ĉiuj, sed kelkaj miskomprenoj kaŭzis ioman ĥaoson, kiu rezultis en malvarmaj picoj kaj similaj mond-pereigaj katastrofoj.

Sed tio estas jam la sola plendo. Kiel kutime la organizinto, Normand Fleury, estis laborinta tiom zorge ke oni eĉ ne rimarkis la organizan laboron. Kaj finfine plej multaj partoprenantoj esprimis la deziron denove okazigi la Aŭtunan Renkontiĝon en 1996. Ĉu ankaŭ vi partoprenos?

Opinioj de l' partoprenintoj

Normand Fleury

Commentaires des participants à la rencontre automnale, à Ludlow (Vermont).

Fine de la dua renkontiĝo por esperantistoj el Kebekio, Ontario, Nov-Anglio kaj Novjorkio, okazinta komence de oktobro 1995 en Ludlow (Vermonto), mi disdonis komentilon.

Eblas konkludi el la respondoj ke la renkontiĝo estas kaj pli kaj malpli sukcesa ol la unua. Pli, ĉar la programo estis trinivela, do pli varia ol dum la unua renkontiĝo, kiu konsistis ĉefe el prelegoj; malpli sukcesa ĉar venis sume 37 personoj anstataŭ iom pli ol 50 pasintan jaron. Mi prezentu al vi la komentojn.

Pri la programo: 17 estis kontentaj, 2 sufiĉe kontentaj kaj 1 diris, ke estis *io por ĉiuj*. Tiel, el la 20 respondoj, ni konkludu ke la programo vere plaĉis al

la plimulto.

Pri la loko: 7 diris tre bona, 11 diras bona, 1 sufiĉe bona kaj 1 tro kosta. Vi konkludu.

Kio plej plaĉis: la respondoj estis tre diversaj, ekzemple: la koncerto, la komuna manĝo, la loko, babilado, renkontiĝo kun novaj homoj, kunestado kun esperantistoj, diskutoj pri inter-reto, la kampara etoso, k.t.p.

Kio malplej plaĉis: ne sufiĉe da partoprenantoj, tro for de Otavo, kosto (ĉu denove la sama?), tro longa prelego, bruoj dum kursoj, lingva debato, malalta nivelo de la instruistoj de la meznivela kurso, manko de kurso por altniveluloj, k.s.

...sekvo...

La Riverego 3

WWW et TTT

Les adeptes d'Internet, le réseau des réseaux informatiques, connaissent bien le sigle WWW. Il signifie *World Wide Web*, qui regroupe des pages d'information (texte, image, son) sur tous les sujets, accessibles de partout au monde. En espéranto, on a proposé pour traduire WWW le sigle TTT, pour *Tut-Tera Teksafo*. Selon certains malicieux, ce serait plutôt *Tut-Tera Tedafo*...

Réunions espérantistes catholiques

Le 48e congrès de la *Internacia Katolika Unuiĝo Esperantista* (qui s'enorgueillit par ailleurs de publier la plus ancienne revue en espéranto), qui s'est tenu à Olomouc, en République Tchéque, en juillet dernier, a été honoré par la présence du primat de la République Tchéque, le cardinal

...Opinioj...

Ĉu vi pretus veni en 1996 ? 18 jesis, kaj 2 diris ne scii.

Jen pliaj komentoj : estu libroservo, grupdiskutoj, estis bone vidi ankaŭ infanojn, estu pli da komunaj programoj, oni ĝustatempe komencu la programojn, oni trovu malpli kostan lokon (ĉu denove la sama ?), invitu spertulon prelegi, estu profesia manĝfaristo por la komuna manĝo, popoldancado, pli da muziko, pli da ludoj, k.t.p.

Mi komentu la komentojn, antaŭ ol fini. Mi ĝojas, ke la programo tiom plaĉis. La persono, kiu ŝatus, ke ni trovu novan lokon, mem esploru, ĉar tio postulas multan tempon. Se iu proponas pli taŭgan lokon, mi pretas ŝanĝi. La kritikoj pri la bruoj etas tute pravaj, ĉar okazis tri programeroj samloke, kie krome kuris kaj amuziĝis kvin infanoj... tio estas tro. Mi havas solvon por la venonta jaro. Pri la libroservo : estas malfacile scii, kiujn librojn kunporti kaj kiu zorgos pri la vendado. Krome kaj ĉefe, ne plu estis spaco en aŭtoj. Pri invito de spertuloj : ni provis, sed ĉiuj malakceptis la inviton, kion fari ? Pri profesia manĝfaristo : laŭ mi estus sufiĉe koste, krome necesus antaŭmendi almenaŭ semajnon antaŭe, sed ne eblas, ĉar ni ne scias kiom venos. Ni iom tro improvizis ĉi-jare la komunan manĝon, estas facile pli bone fari. Mi bone notis la petojn por pli da ludoj, pli da muziko, pli da dancado kaj da grupdiskutoj. Venu en oktobro 1996 kaj vi vidos kiel agrablas semajnfino esperante.

Miloslav Vlk. Celui-ci a mentionné, pendant l'homélie d'une messe dont il était le célébrant principal, qu'il avait appris l'espéranto alors qu'il était étudiant, à České Budějovice. Selon lui, l'espéranto, tout comme l'Église, transcende les nations. Le 177 participants du congrès, originaires de 33 pays (la plupart d'Europe de l'Est), ont pu discuter tout un après-midi avec le cardinal, qui a aussi soupé avec eux.

Peu de jeunes participaient à ce congrès. Ils se sont plutôt retrouvés, sous la tente, en août, à la 14e *Katolika Esperanto-Tendaro* (événement interdit de 1978 à 1990), qui avait aussi lieu en République Tchéque, dans un

village, Sebranice, près de Litomyšl (ville rendue célèbre par un roman en espéranto). Une soixantaine de jeunes, de 16 à 22 ans, se levaient le matin à 6 h 30, assistaient à la messe à 7 h 15, puis déjeunaient à 8 h... Un horaire très différent de celui des rencontres espérantistes jeunesse habituelles (au cours desquelles le déjeuner est très peu fréquenté...). Un seul occidental, qui était aussi le seul végétarien — autre trait qui singularise cette rencontre. Les participants ont pu recevoir la visite de l'évêque de Hradec Králové, Mgr Karel Otčenášek. [Selon *Esperanto*, n° 1074, oct. 1995, et *Tejotutmonde*, n° 4/70, oct.-déc. 1995]

Guerre linguistique à l'ONU

Il n'y a pas qu'au Canada que l'on connaisse des batailles linguistiques entre le français et l'anglais. L'Organisation des Nations unies en a été le théâtre, hier [le 2 novembre], à la tribune de l'Assemblée générale qui siège actuellement à New York.

Contre l'avis des États-Unis, l'Assemblée générale a en effet adopté hier, à une large majorité, une résolution visant à assurer le respect de l'égalité des langues officielles aux Nations unies et à lutter contre la suprématie croissante de l'anglais.

Le texte, soutenu par des pays francophones, hispanophones, arabophones et russophones, a recueilli 100 voix lors d'un vote en séance plénière à New York. Trente-cinq pays ont voté contre et 29 se sont abstenus.

La résolution demande le respect du multilinguisme à l'ONU, en particulier pour le recrutement. Rappelant que le français et l'anglais sont les langues de travail du secrétariat de l'organisation, et que l'anglais, l'arabe, le chinois,

l'espagnol, le français et le russe sont à la fois langues officielles et de travail de l'Assemblée générale et du Conseil de sécurité de l'ONU, l'Assemblée générale a invité les États membres à « veiller à la stricte application des résolutions qui ont fixé le régime linguistique » aux Nations unies.

Comme cela s'était passé la veille, lorsque les États-Unis avaient demandé l'ajournement *sine die* du vote, la séance d'hier a donné lieu à de nouvelles joutes oratoires, notamment entre Français et Américains.

Le représentant des États-Unis, David Birenbaum, a déclaré que son pays ne pouvait accepter le concept selon lequel le corollaire de l'universalisme des Nations unies est le multilinguisme. Regrettant qu'il n'y ait pas eu recherche de consensus, il a affirmé que la résolution modifiait les règles en vigueur à l'ONU et qu'il n'y avait eu « aucune évaluation des dépenses » qu'occasionnerait ce texte. [D'après AFP. *Le Devoir*, 3 novembre 1995]

Un nouveau au congrès jeunesse

Duncan C. Thomson

Jusqu'à cet été, je n'avais jamais participé à une rencontre espérantiste jeunesse internationale. À partir de cet été, j'essaierai de ne jamais plus en manquer.

Fin juillet, j'ai acheté un vol vers Hambourg, d'où je comptais, en compagnie d'un espérantiste allemand ayant étudié à Glasgow pendant l'hiver, me rendre au congrès jeunesse via la Pologne, la Lituanie et la Biélorussie. Je suis arrivé à Hambourg très tard, sans bagage ni billet de train pour Saint-Petersbourg.

À cause des problèmes de visa et de bagages, nous avons finalement plutôt traversé le Danemark, la Suède et la Finlande, mais avons néanmoins atteint la Russie, et malgré l'étrange alphabet, la bonne gare.

En débarquant du train, nous avons aperçu une foule — des espérantistes. Je n'en connaissais que quelques-uns, mon compagnon semblait les connaître tous, mais ça faisait du bien de se sentir en Espérantie. La foule attendait des autobus nolisés pour le congrès — en retard.

Finalement, un responsable a arrêté un autobus russe, et plusieurs dizaines d'espérantistes, avec sac à dos, nourriture, guitares etc. s'y sont engouffrés jusqu'à le faire presque éclater. Les Russes se sont étonnés de cette bruyante invasion étrangère.

Donc, je suis arrivé, me suis inscrit, ai trouvé où j'allais dormir. Le congrès comptait près de 300 participants, de 35 pays. Les installations (selon moi, du moins) convenaient parfaitement. Il s'agissait d'un ancien camp de pionniers (équivalent communiste des scouts). Il y avait quelques maisons avec des chambres pour quatre (je logeais dans l'une d'elles), quelques dortoirs et un terrain de camping.

Le bâtiment avec la salle à manger contenait aussi une salle de danse, un

théâtre et un café. Il y avait aussi un théâtre en plein air, un terrain de basket, etc.

Les toilettes étaient, disons, intéressantes... Il n'y avait pas de porte, et on pouvait observer les utilisateurs. On s'y est pourtant habitué, et on a d'ailleurs fini par installer des portes pour ceux qui ne supportaient pas les regards pendant que...

La mer (le Golfe de Finlande) était toute proche, mais on devait marcher au moins un kilomètre avant d'avoir de l'eau assez profonde. L'eau du bord convenait toutefois parfaitement pour y jeter du monde, même à six heures du matin...

Le programme distribué au début du congrès était très schématique et, de fait, s'y sont ajoutés chaque jour plusieurs éléments.

Le soir, c'était les concerts et les chants devant un feu de bois, et de la danse jusqu'au petit matin, y compris *La bamba*, que tous les Russes ont fini par comprendre, après maintes explications...

Le café fonctionnait aussi, et on

pouvait y acheter de la bière et du jus, en plus du café. La bière était russe, et, malgré les rumeurs, excellente (selon moi, du moins). Et il y avait toujours de petits groupes de gens qui discutaient, se faisaient bronzer, dormaient, ou faisaient de tout et de rien. L'atmosphère était fantastique. *Tout à fait* différente d'un congrès britannique, *tout à fait* différente d'un congrès de l'union européenne, *tout à fait* différente d'une réunion de la jeunesse espérantiste britannique.

J'ai tellement aimé le congrès que, dès mon retour, je désirais déjà être de nouveau en Espérantie, et je me sentais *sola, sola, soooola* (tiré d'une chanson).

Je me suis fait plusieurs nouveaux amis, et j'ai retrouvé des anciens. Il ne me reste qu'à poser deux questions, l'une à vous et l'autre à moi. Pourquoi étais-je le seul participant de Grande-Bretagne ? Et pourquoi diable n'ai-je pas participé plus tôt à ce genre de rencontre ? Si vous n'y êtes jamais allé : corrigez ça au plus vite ! [Traduit de *Tejo-tutmonde*, n° 4/70, oct.-déc. 1995]

Pri la montreala klubo

Normand Fleury

Malmultaj personoj ĉeestis la novembran kunvenon de la montreala klubo. Mi aŭdis kelkajn diri, ke ili simple forĝesis. Nun, ke *la Papago* ne plu vokas, ĉu iu pretus tion fari ? Ne temas pri grandega laboro ; necesas nur unu vespero ĉiun monaton.

Nu, dum tiu kunveno, Paul Ronald parolis pri la Universala Kongreso, kiun li ĉeestis pasintan someron, en Tampere (Finlando). Li havis nur laŭdojn pri ĝi. Sekvis prezento de Bill Mak, kiu, krom la UK, partoprenis ankaŭ en la Internacia Junulara Kongreso, en Sankta-Peterburgo (Rusio). Li parolis pri vojaĝ-spertoj tra Eŭropo, kaj kiel Esperanto utilis al li. Tiaj prezentoj donas emon ekvojaĝi.

Marco Maertens pretas gvidi rondon por komencantoj dum la kunveno de la montreala klubo. Informu viajn amikojn.

Bénévole recherché

Depuis que la Société québécoise d'espéranto a « absorbé » le Club d'espéranto de Montréal, elle est devenue responsable de l'ensemble de ses activités. Le Club possédait — et possède toujours — une bibliothèque, constituée par des dons au fil des années. Celle-ci est cependant en désordre, ne contient pas de titres récents, et aurait besoin d'être cataloguée — on ne sait plus trop ce qu'elle recèle.

Conclusion, on a besoin d'un-e bibliothécaire bénévole, pour accomplir toutes ces tâches, ainsi que pour veiller au prêt et au retour des livres, sans oublier les revues qui s'accumulent. Ces activités prendraient place, en premier lieu, lors des rencontres du Club. Cependant, puisque la Société est québécoise, et non uniquement montréalaise, il faudrait aussi que ces documents soient accessibles par la poste. Les problèmes que cela pose ont en partie été résolus — théoriquement. Il ne manque que quelqu'un pour réaliser le tout.

Rencontre hivernale

Contrairement à l'an passé, il n'y aura cet hiver aucune rencontre de fin de semaine. Personne n'a à Montréal le temps d'en organiser une. Il ne faut jamais oublier que le mouvement espérantiste n'est le fait que de bénévoles, insuffisamment nombreux...

Fermigis la Libroservo

Sylvain Auclair

Dum la lastaj kelkaj monatoj kreskis la problemoj inter mi, respondeculo de la Libroservo, kaj la estraro de la Kanada Esperanto-Asocio (K.E.A.), kiu posedas la servon, kaj sekve rajtas decidi pri ĝi. La konkludo venis jene, ke demisiis la respondeculo, kio provizore ĉesigas la funkciadon de la servo, ĝis la estraro trovas anstataŭanton — aŭ decidis movi la servon en alian kanadan urbon.

Post longa periodo de apenaŭa intereso, la estraro ŝajne sentis, ke ĝi perdas sian regon super la servo. Kontribuis al tiu sento la jenaj faktoj : la respondeculo deziras ne membriĝi en K.E.A. ; la titolo de l' katalogo ne klare montras, ke temas pri servo de la Kanada Esperanto-Asocio ; malsamas la tri versioj (Esperanta, franca kaj angla) de l' mendo-klarigoj, kion iuj konsideris kiel lingvan diskriminacion (iru mem kontroli !); la membroj de E.S.K. rajtis ricevi la saman dek-

elcentan rabaton kiel la membroj de K.E.A., kio subfosas iun avantaĝon membriĝi en K.E.A.

Anstataŭ paroli pri ĉio ĉi kun la respondeculo, la estraro decidis diskuti pri rezolucioj por *solvi* tiujn problemojn. Aldone al aliaj faktoroj, tio iom post iom konvinkis min, la respondeculon, ke fakte min la estraro konsideris problemo. Do, mi sentis, ke pli bone tuj eksiĝi, anstataŭ atendi preskaŭ certan eksigon.

Pri la estonteco oni ne scias. Oficiale ne funkcias la Libroservo, ĝis nova informo. Se la estraro de K.E.A. movos la servon en alian provincon, plej verŝajne propran servon starigos la estraro de E.S.K. Ĉiuokaze, tiuj membroj de E.S.K., kiuj ne membras en K.E.A., ne plu rajtas je l' dek-elcenta rabato.

Por pli da informoj, turnu vin al la Kanada Esperanto-Asocio : P.O. Box 2159, Sidney BC V8L 3S6.

Le Libroservo est fermé

Suite à des différends croissants entre le conseil d'administration (C.A.) de l'Association canadienne d'espéranto (A.C.E.) et le responsable du Service de librairie, à Montréal, celui-ci a remis sa démission, ce qui interrompt jusqu'à nouvel ordre les activités de la librairie.

Après une longue période de faible intérêt, le C.A. semble avoir senti que s'effritait son contrôle du Service, en particulier à cause des faits suivants : le responsable désirait ne pas adhérer à l'A.C.E. ; le titre du catalogue ne montrait pas le lien avec l'A.C.E. ; les explications concernant les commandes différaient selon les langues, ce dans quoi certains ont vu de la discrimination ; les membres de la S.Q.E. avaient droit au même rabais de 10 % que les membres de l'A.C.E., ce

qui diminuait l'intérêt d'adhérer à cette dernière.

La discussion à ces sujets a eu lieu sans qu'on en avertisse le responsable du Service de librairie, et avec, a-t-il peu à peu senti, la volonté de le mettre à l'écart. Autant leur faire plaisir et démissionner, s'est-il dit.

Le C.A. de l'A.C.E. doit maintenant trouver un remplaçant, peut-être en déménageant la librairie dans une autre ville canadienne. Le cas échéant, la S.Q.E. mettrait sans doute sur pied sa propre librairie. Quoiqu'il en soit, les membres de la S.Q.E. non membres de l'A.C.E. n'auront plus droit au rabais de 10 %.

Pour de plus amples informations, adressez-vous à l'Association canadienne d'espéranto : P. O. Box 2159, Sidney BC V8L 3S6.

Une histoire d'O

Raymond Boré

Un ami intello
m'a dit, subito,
ton « espéranto »
c'est pas rigolo :
tout est en « o ».
Réponse, ipso-
facto,
tout haut : « ô ! oh ! ho ! »
eh, bien, mon salaud,
tu n'manques pas de culot !
Hier, avec à-propos,
tu chantais, très tôt,
sur les tréteaux :
« métro,
boulot,
dodo ».
Je t'en tire mon chapeau.
Aujourd'hui, foin de l'eau
au bistrot,
tu t'enfiles un porto
ou un bordeaux
de derrière les fagots.
Vas-y mollo
avec l'apéro !
Marmot,
t'étais zozo.
malgré tes totos
on t'appelait « l'angelot ».
T'as eu un vélo
puis une moto
et maintenant, une auto,
une Renault
que tu refiles au mécano
dès qu'elle manque d'eau
sous le capot.
Tu te payes un château
et un beau
bateau
qui va sur l'eau.
T'es pas un peu mégalo ?
Tu fais du judo.
Au dojo
t'es pas un escargot.
t'es réglo
et les bobos
c'est pour les ostrogots.
Drapeau
et « cocorico »
quand tu gagnes un à zéro.
Mais : « manque de pot »
quand t'es sur le dos !
Le boulot,
pour toi, c'est le bureau.

Le dirlo,
t'a à carreau.
C'est pas du gâteau,
ni un cadeau :
pas de repos,
pas de dodo !
Trop,
c'est trop !
Vivement le métro !
T'aimes les animaux,
pas le zoo.
Tout comme Bardot.
Tout comme Cousteau.
Bravissimo !
Pour toi, rien ne vaut :
des chevaux
au galop,
ni des bourricots
au trot,
ni des chevreaux
sur un vert coteau,
ni des rennes sans traîneau,
ni des éléphanteaux
dans un marigot
ni même un baleineau
sur une mer indigo.
Tu vois, l'intello,
à vau-
l'eau,
ne jette pas les « o ».
Pas de quiproquo !
L'espéranto,
qui mérite mille bravos,
c'est beau,
c'est rigolo,
pour qui l'a dans la peau,
Des bons mots,
à tout propos,
ça, c'est pas rigolo ?
De San-Francisco
à Tokyo,
de Oslo
à Mexico
des amis internationaux,
à tire-larigot,
ça, c'est pas beau ?
Allez, ami intello,
fais comme ton poteau,
mets-toi l'espéranto
dans le ciboulot.

[Tiré de *Esperanto Aktualaj*,
Bruxelles, août 1995]

Faux amis

À l'origine de notre histoire, le commerce des fourrures jouait un grand rôle. La *fourrure*, **felo**, c'est la *peau*, **haŭto**, d'un animal ; on la transforme ensuite en *fourrure*, **pelto**, (c'est un pelletier qui faisait cela) dont on pouvait faire des *paletots*, **paltoj**. Néanmoins, une grande partie de notre production était plutôt transformée en chapeaux de *feutre*, **felto**.

Il ne faut pas confondre **pelto** avec **pleto** : ça, c'est un *plateau* pour servir à manger. On peut facilement mélanger ce dernier mot avec **plado** (**plat**, dans les deux sens : mets ou assiette ; on le retrouve donc sur les **pleto**), avec **pledo** (*plaidoirie*), ou **plato** (*plaque, planche, tablette*, comme dans *tablette de chocolat*).

Par contre, une *tablette* pour ranger des livres, des livres d'histoire, par exemple, c'est un **breto**. Par conséquent, une *étagère*, c'est un **bretaro**. Une *planche*, ou un *tableau noir* (quelle que soit sa couleur !), c'est un **tabulo**, alors qu'un **tabelo**, c'est un *tableau* présentant de l'information (un **hortabelo**, c'est un *horaire*). Un **tavolo**, c'est une *couche, un gisement, une nappe* (d'eau), etc. Finalement, un **tablo**, c'est une *table*, tout simplement.

Vintra renkontiĝo

Male de la pasinta jaro, **ne okazos semajnfina renkontiĝo dum la venonta vintro**. Neniu havas en Montrealo tempon organizi ĝin. Oni neniam forgesu, ke la Esperanto-movadon tenas nur volontuloj. Ne sufiĉe multnombraj...

Kalendaro de venontaj okazajoj

- 3^a ĝis 9^a de **januaro** : Aŭklando (Nov-Zelando). **Dua Komuna Aŭstralia kaj Nov-Zelanda Kongreso**, en plej varma januara somero...
- 12^a de januaro : Montreala Esperanto-Domo, 19 h 30. **Konversacia rondo**. 20 h : **Kroatio**. Venu diskuti kaj aŭdi pri tiu nova Eŭropa lando.
- 16^a de **januaro** ĝis 19^a de **marto**, ĉiumarde (krom la 20^a de februaro). **Diskutrondo** por progresantoj, ĉe la klubo de Universitato McGill. Temo ŝanĝiĝas ĉiun semajnon. Lasu mesaĝon ĉe 933-3321.
- 22^a de januaro ĝis 18^a de marto, ĉiulunde (krom la 19^a de februaro) . Ok-semajna **kurso** por komencantoj, ĉe la klubo de Universitato McGill (933-3321). 25 \$ por studentoj, 35 \$ por la aliaj.
- 2^a de **februaro** : Montreala Esperanto-Domo, 19 h 30. **Konversacia rondo**. 20 h : temlando : **Maroko**. Ni invitas vin prepari ion. La programo estas pli interesa kaj varia kiam pluraj kontribuas. Kunportu rilatajn fotojn, librojn, mapon aŭ objekton.
- 1^a de **marto** : Montreala Esperanto-Domo, 19 h 30. **Konversacia rondo**. 20 h : temlando : **Ĉeĥa respubliko**. Ni invitas vin prepari ion.
- 12^a de **aprilo** : Montreala Esperanto-Domo, 19 h 30. **Konversacia rondo**. 20 h : temlando : **SudAfriko**. Ni invitas ĉiujn prepari ion.
- 3^a de **majo** : Montreala Esperanto-Domo, 19 h 30. **Konversacia rondo**. 20 h : temlando : **Irano**. Ni invitas ĉiujn prepari ion.
- 7^a ĝis 9^a de **junio** : Sainte-Catherine-de-Hatley. **Printempa renkontiĝo** de E.S.K. Ĝenerala kunsido de E.S.K.
- 24^a de junio ĝis 12^a de **julio** : San-Francisko (Usono). **Somera kursaro**. Pluraj niveloj.
- 13^a ĝis 15^a de julio : Detrojto (Usono). **Kongreso** de Esperanto-Ligo por Norda Ameriko.
- 20^a ĝis 27^a de julio : Prago (Ĉeĥa Respubliko). **Universala Kongreso** de Esperanto. Temo : *Kulturo — valoro aŭ varo ?*
- 29^a de julio ĝis 5^a de **aŭgusto** : Güntersberge (Germanio). **Internacia Junulara Kongreso**. Temo : *Formoj de kunvivado*.
- 13^a de **septembro** : Montreala Esperanto-Domo, 19 h 30. **Konversacia rondo**. 20 h : temlando : **Aŭstralio**. Ni invitas vin prepari ion.
- 12^a ĝis 14^a de **oktobro** : Ludlow (Vermonto, Usono). **Aŭtuna Renkontiĝo**.
- 1^a de **novembro** : Montreala Esperanto-Domo, 19 h 30. **Konversacia rondo**. 20 h : temlando : **Meksikio**. Ni invitas vin prepari ion.
- 14^a de **decembro** : Montreala Esperanto-Domo, 18 h. **Zamenhofa festo**. Komuna manĝo.

Ni plezure respondos demandojn pri la supraj (kaj aliaj) okazaĵoj.

Por ke Esperanto restu viva !

Konstatinte danĝeran malkreskon en la nombro de aktivaj Esperantistoj, sekve en la nombro de partoprenantoj en renkontiĝoj kaj de uzantoj de movadaj servoj, entute diablan spiralon en la grandeco de la E-movado, Ronda Tablo de ĉirkaŭ 20 E-organizoj en Hungario konsentis ke, por « restigi viva kaj disvastigi la E-movadon », nepras « ligi la lingvolernantojn al la E-komunumo kaj movado ». Tial ili okazigos nur tiajn kursojn, kie oni instruos ankaŭ pri la bazoj de la E-kulturo, la movada strukturo kaj la enmovadaj servoj. Krome ili celas, ke ĉiuj iliaj membroj, same kiel ĉiuj novaj kursanoj, abonu iun internacian E-gazetoj. Ili invitas ĉiujn E-organizojn konsideri la problemon kaj sekvi similan vojon. [Laŭ *Esperanto*, n^{ro} 1075, novembro 1995, laŭ *Eventoj*].

Mallonge en gazetoj

Vizitis Kebekion komence de novembro ĵurnalisto el Belgio, S^{ro} Samuel Grumiau. Li venis por verki artikolojn pri la enlernejaj agadoj de *Amnestio Internacia* (AI), pri tiuj montrealaj Belgoj, kiuj estras kukejon aŭ restoracion, kaj pri la kooperativa movado Desjardins. Pro niaj ligoj kun AI li eksciis pri Esperanto kaj kontaktis Normandon Fleury. Komence, li ne tre simpatiis al Esperanto, ĉar li lernis la anglan (verŝajne pene) kaj taksis, ke tiu lingvo povas solvi la lingvajn problemojn en la mondo. Normando dum tuta vespero prezentis al li la movadon kaj ĝiajn eblecojn ; li sufiĉe multe miris. Kio plej interesis lin, estas ke la infanoj de Normando parolas tri lingvojn. Belgio ja spertas dulingvan situacion kaj plurlingveco estas por Belgoj tre aktuala temo.

The Gazette aperigos artikolon pri Esperanto la 16^{an} de decembro ; ĝi elektis tiun daton pro la naskiĝ-datreveno de Zamenhof, la 15^a de decembro.